

نظام نامه انتخابات

مجلس ملی

بتاریخ دوشنبه ۲۰ شهر رجب المرجب

۱۳۲۴

در دارالطباعة « فاروس » بطبع رسيد

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظام نامه انتخابات مجلس شورای ملی مطابق
دستخط مبارك بنديكان اعليحضرت هيايوني خلد الله
ملكه كه در تاريخ ۱۴ شهر جمادى الثانيه سنه
۱۳۲۴ شرف صدور یافته از قرار شرح ذيل است

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

(فصل اول قواعد انتخابات)

ماده اول — انتخاب کنندگان ملت در ممالک محروسه
ایران از ایالات و ولایات باید از طبقات ذیل باشند
شاهزادگان و قاجاریه   علماً و طلاب   اعیان و
اشرف   تجار   ملاکین و فلاحین   اصناف
تنبيه ۱   ایلات هرایالتی جزو سکنه آن ایالت محسوب و

بشرایط مقررہ حق انتخاب دارند تنبیہ ۲ ملاک عبارت
از ارباب ملک است فلاح عبارت از زارع

مادہ دوم — انتخاب کنندگان باید دارای مقامات ذیل باشند
اولاً سن آنها کمتر از بیست و پنج سال نباشد ثانیاً رعیت
ایران باشند ثالثاً معروفیت محلی داشته باشند رابعاً
ملاکین و فلاحین آنها باید صاحب ملک باشند که هزار تومان
قیمت داشته باشد پنجم تجارت آنها حجره و تجارت معینی
داشته باشند ششم اصناف آنها باید از اهل صنف و کار
معین صنفی داشته باشند و دارای مکانی باشند که کرایہ آن دکان
مطابق کرایہ های حد وسط محلی باشد

جمهوری اسلامی ایران

مادہ سیم — اشخاصیکہ از انتخاب نمودن کلیہ محروم
هستند از قرار تفصیلند

اولاً طایفہ نسوان ثانیاً اشخاص خارج از رشد و
آنها نیکه محتاج بقیم شرعی میباشند ثالثاً طبعہ خارجہ
رابعاً اشخاصیکہ سن آنها کمتر از بیست و پنج سال باشد خامساً
اشخاصیکہ معروفی بہ فساد عقیدہ هستند سادساً ورشکستہ کہ
بی تقصیری خود را ثابت نکرده باشد سابعاً مرتکبین قتل و سرقت
و مقصرین و آنها نیکه مجازات اسلامی قانونی دیده اند و متهمین بقتل

و سرقت و غیره که شرعاً رفع تهمت از خود نکرده باشند ^{ثانیاً}
 اهل نظام بری و بحری که مشغول خدمتند

اشخاصیکه از انتخاب نمودن بشرط ممنوعند از قرار ذیل است

اولاً حکام و معاونین حکام در محل حکومت ^{ثانیاً}

مستخدین اداره نظامیه و ضبطیه در محل مأموریت خودشان

ماده چهارم — انتخاب شدگان باید دارای مقامات ذیل

باشند اولاً زبان فارسی بدانند ^{ثانیاً} سواد فارسی داشته

باشند ^{ثالثاً} رعیت داخله باشند ^{رابعاً} معروفیت محلی

داشته باشند ^{خامساً} داخل در خدمت دولتی نباشند

سادساً سن آنها کمتر از سی سال نباشد و اضافه از هفتاد سال نباشد

^{جمهوری اسلامی ایران} ^{سابعاً} در امور مملکتی بصیرتی داشته باشند

ماده پنجم — اشخاصیکه از انتخاب شدن محروم هستند

اولاً طایفه انائییه ^{ثانیاً} تبعه خارجه ^{ثالثاً} اهل نظام بری

و بحری که مشغول خدمتند ^{رابعاً} ورشکسته بتقصیر

خامساً مرتکبین بقتل و سرقت و مقصرین و آنها تیکه مجازات

قانونی اسلامی دیده اند و متهمین بقتل و سرقت و غیره که

شرعاً رفع تهمت از خود نکرده باشند سادساً آنها تیکه سن شان از سی سال

کمتر باشد سابعاً اشخاصیکه معروف بفساد عقیده هستند و متظاهر بفسق

ماده ششم — عده انتخاب شدگان ملت در بلاد ایران متناسب
 با جمعیت سکنه آن بلد است و از هر ایالتی شش یا دوازده نفر موافق
 صورت ذیل باید انتخاب شود مگر طهران که عده انتخاب
 شده گان آن بموجب تفصیل ذیل است
 شاهزاده گان و قاجاریه چهار نفر   علماً و طلاب چهار نفر
 تجارده نفر   ملاکین و فلاحین ده نفر
 اصناف از هر صنفی یک نفر جمعاً سی و دو نفر میشود
 در سایر ایالات و ولایات از قرار تفصیل است

<hr/> خراسان و سیستان و تربت و ترشیز و قوچان و بجنورد و شاهرود و بسطام ۱۲ نفر	<hr/> آذربایجان ۱۲ نفر
---	---------------------------

<hr/> مازندران و تنکابن و استرآباد و فیروزکوه و دماوند ۶ نفر	<hr/> گیلان و طالش ۶ نفر
--	-----------------------------

<hr/> کرمان و بلوچستان ۶ نفر	<hr/> خمسه و قزوین و سمنان و دامغان ۶ نفر
---------------------------------	--

<hr/> عربستان لرستان و بروجرد ۶ نفر	<hr/> فارس و بنادر ۱۲ نفر
--	------------------------------

کردستان و همدان
۶ نفر

کرمانشاهان و گروس
۶ نفر

عراق و ملایر و توی سرکان
ونهاوند و کمره و گل پایگان و
خونسار
۶ نفر

اصفهان و یزد و کاشان و قم
وساوه
۱۲ نفر

ماده هفتم هر يك از انتخاب کنندگان صاحب یکرای
میباشند و فقط در يك طبقه میتوانند انتخاب کنند
ماده هشتم — عده انتخاب شده گان برای مجلس شورای
ملی در تمام ممالک محروسه ایران بیش از دو یست نفر نمیتواند
باشد در شهرهای جزء هر ایالتی هر طبقه علیحده جمع شده
یکنفر را انتخاب نموده بکرسی ایالت میفرستند این انتخاب شده گان
باید در همان شهری که انتخاب میشوند و یا در محال آن شهر سکنا
داشته باشند انتخاب شده گان در شهرهای جزء ایالات در کرسی
ایالت جمع شده به عده که در صورت فوق برای هر ایالتی معین
شده از برای مجلس شورای ملی اعضا انتخاب میکنند تا در
مجلس شورای ملی حضور بهم رسانیده در مدت مأموریت
بوظیفه و تکلیف خود که حفظ حقوق دولت و ملت است عمل

نمایند انتخاب کنندگان مجبور نیستند که حتماً از صنف و طبقه
خودشان انتخاب کنند

ماده نهم — در هر محلی که انتخابات بعمل میاید انجمنی
برای نظارت انتخابات از معاریف طبقات ششگانه انتخاب کنندگان
آنمحل مرکب از شش نفر و در تحت نظارت موقتی حاکم
یا نایب الحکومه همان محل تشکیل خواهد شد از اینقرار دو انجمن
تشکیل میشود انجمن محلی و ایالتی انجمن محلی در شهرهای
جزء ایالات و انجمن ایالتی در کرسی ایالت

ماده دهم — شکایات ^{سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران} راجعه به انتخابات مانع از اجرای
انتخابات نخواهد بود یعنی انجمن های مذکوره در ماده نهم
رسیدهگی خواهند کرد بدون اینکه انتخابات توقیف شود
ماده یازدهم — اگر از انجمن محلی کسی متشکی باشد
به انجمن ایالتی رجوع خواهد کرد و اگر نتیجه حاصل نشد بمجلس
شورای ملی باید رجوع نمایند

ماده دوازدهم — هرگاه یکی از اعضاء مجلس شورای ملی
استعفا یا فوت نماید و بیش از شش ماه به انتخابات جدید
باقی باشد اعضاء مجلس بجای او یک نفر از اهل ایالت خودش
انتخاب خواهند کرد

ماده سیزدهم — اسامی انتخاب کنندگان و انتخاب شده گان هر ولایت را انجمن های محلی و ایالتی بدفتر خانه مجلس شورای ملی باید بفرستند که در دفتر خانه مجلس اسامی آنها را بترتیب حروف تهجی ثبت و برای اطلاع عموم طبع و نشر نمایند کذاک بعد از اتمام عمل انتخابات انجمن محلی نتیجه عمل را در ظرف یک هفته به انجمن ایالتی اطلاع خواهد داد

ماده چهاردهم — انتخاب شده گان در شهرهای جزء ایالت باید از انجمن محلی اعتبار نامه در دست داشته باشند و کذاک انتخاب شده گان در کرسی ایالات باید اعتبار نامه از انجمن ایالتی در دست داشته باشند و در مجلس شورای ملی ارائه دهند

ماده پانزدهم — انتخاب اشخاص مقرره بقرعه و اکثریت آراء خواهد بود

ماده شانزدهم — بعد از انتخاب اعضای مجلس شورای ملی اسامی انتخاب شده گان در دفتر مجلس ثبت و در روزنامهها اعلان خواهد شد

ماده هفدهم — مجلس انتخاب کنندگان ملی در شهرهای حاکم نشین که به دو درجه منقسم میشود برقرار خواهد بود

و بنا بر اقتصاد مکان حاکم محل میتواند محل مجلس انتخاب
را معین کند

ماده هجدهم — موعده و ميعاد انتخاب باید يك ماه قبل از
وقت بتوسط حکومت محل بمعوم اهالی به اعانت اوراق
چاپی و سایر اعلانات مقتضیه اعلام شود

ماده نوزدهم — انتخاب شدگان دارالخلافه و سایر ایالات
هر چه زودتر باید در طهران حاضر شوند چون انتخاب
شده گان ولایات بموجب نظامنامه باید ^{منتخب شوند و حضور}
آنها فعلا مدتی طول خواهد کشید ^{سازمان اسناد و کتابخانه ملی} ^{لهمذا} ^{منتخبین طهران حالا}
انتخاب میشوند و مجلس تشکیل خواهد شد و بوظایف خود رفتار
خواهد نمود تا منتخبین ولایات حضور بهم رسانند و تاخیر
حضور آنها سبب تعطیل مجلس نخواهد بود

ماده بیستم — خرج سفره و مقرری سالیانه اعضای مجلس
شورای ملی موقوف به تشخیص و تصویب خود مجلس است
ماده بیست و یکم — مدت مأموریت نمایندگان ملت دو سال
خواهد بود و بعد از دو سال در تمام ممالک ایران تجدید
انتخابات خواهد شد

ماده بیست و دوم — شکایات راجعه به مجلس و اعضای آن

در عمل انتخابات و غیره آنچه راجع بمجلس است باید کتباً
 به رئیس مجلس اظهار شود که در مجلس شورای ملی بماده
 شکایت رسیدگی و حکم آن صادر شود
 ماده بیست و سیم — بدون اجازه مجلس احدی از اجزای
 مجلس را نمیتوان بهیچ عنوان گرفتار و دستگیر نمود مگر
 مرتکب بجنحه یا جنایتی باشد بطور علنی
 و کلیه تحریر و تقریر اعضای مجلس در مصالح دولت
 و ملت آزاد و هیچ کسی حق مزاحمت آنها را ندارد مگر در
 صورتیکه تحریرات و تقریرات عضوی برخلاف مصالح عامه
 و موافق قوانین شرع انوری مستوجب مجازات باشد در این صورت
 به اجازه مجلس این نوع اشخاص بمحکمه عدلیه جلب خواهند شد
 ماده بیست و چهارم — اشخاصیکه از رجال دولت و اعضای
 دوائر دولتی بسمت نمایندگی بعضویت مجلس شورای ملی
 منتخب میشوند از خدمت سابقه منفصل و در مدت این مأموریت
 حق مداخله و اشتغال بخدمت سابقه یا خدمت دیگری ندارند
 والا نمایندگی و عضویت ایشان باطل میشود

فصل دوم

ترتیب انتخاب و کشیدن قرعه و شرایط آن

ماده بیست و پنجم — انتخاب اعضای مجلس شورای ملی در پای تخت و شهرهای بزرگ و متوسط و کوچک بعمل خواهد آمد با حضور حاکم یا نایب الحکومه و در تحت نظارت انجمن مذکور در ماده نهم

ماده بیست و هشتم — انتخاب قرعه و اکثریت آراء تامه یانسیبی باید باشد و در صورت تساوی آراء باید قرعه تشخیص انتخاب شده داده شود

ماده بیست و هفتم — روز انتخاب اعضای مجلس و کشیدن قرعه در هر سال که باشد روز جمعه خواهد بود با رعایت ترتیبات ذیل

اولاً کشیدن قرعه باید در حضور حاکم و انجمن محل و حضار انتخاب کنندگان باشد ثانیاً نظم مجلس قرعه کشی بمهده انجمن های مذکوره در ماده نهم خواهد بود ثالثاً ورقه قرعه باید کاغذ سفید بی نشان باشد رابعاً هر یک از انتخاب کنندگان

باید در خارج مجلس رای خود را در آن ورقه
 نوشته سر بسته بدست یکنفر از اعضای انجمن مذکوره که
 معین خواهد شد بدهد که مشارالیه در حضور جمع در
 صندوق بیندازد خامساً یک نفر از اعضای انجمن مذکور
 در ماده نهم اسامی انتخاب کنندگان را با صورتی که دارد مطابق کند
 ماده بیست و هشتم — قبل از کشیدن قرعه یکنفر اعضای
 انجمن درب صندوق را قفل نموده و دو نفر دیگر آنرا
 مهر می کنند و کلید صندوق را یکی از اعضای انجمن ضبط میکند
 ماده بیست و نهم — پس از اتمام کشیدن قرعه درب صندوق
 را باز نموده در حضور جماعت اوراق را شمرده زیادی و کمی
 آنرا از روی صورت اسامی تشخیص میدهند و چند نفر از حضار
 در حضور جماعت با نظارت انجمن مشغول استخراج آراء میشوند
 ماده سیام — از اوراق آنچه غیر مکتوب یا لایقراً باشد
 یا اینکه معرفی انتخاب شده را واضح نکرده باشد باصاحب
 رای خود را در آن معرفی کرده باشد از درجه اعتبار
 ساقط است و منضم بیاد داشتهها میشود بعد نتیجه قرعه را بلند
 فریاد میکنند و از طرف رئیس مجلس اعلان میشود
 ماده سی و یکم — هرگاه عده انتخاب شده گمان ملت زیاده

از عده مقرر باشد اشخاصی از آن میان انتخاب خواهند شد که
 از حیث سن برتری و رجحان داشته باشند و الا با وجود فرصت
 تجدید قرعه می شود اگر پس از شمردن اوراق معلوم شد که
 عده اوراق زاید از عده انتخاب کنندگان است قرعه را باطل
 کرده تجدید قرعه مینمایند

ماده سی و دوم — انتخاب شدگان طهران یکنفر رئیس و
 دوفقر نایب رئیس و چهار فقر منشی از میان خود انتخاب مینمایند
 و در تحت ریاست عالیّه اعلی حضرت اقدس شهر یاری خاد الله ملکه
 مجلس افتتاح خواهد شد

ماده سی و سوم — رئیس مجلس شورای ملی و دوفقر نایب
 رئیس و منشی های مجلس با تصویب اعضای مجلس سالی یکمرتبه
 تبدیل میشوند و در تجدید انتخاب اشخاص مذکور رعایت
 اکثریت آراء مجلس همیشه ملحوظ است

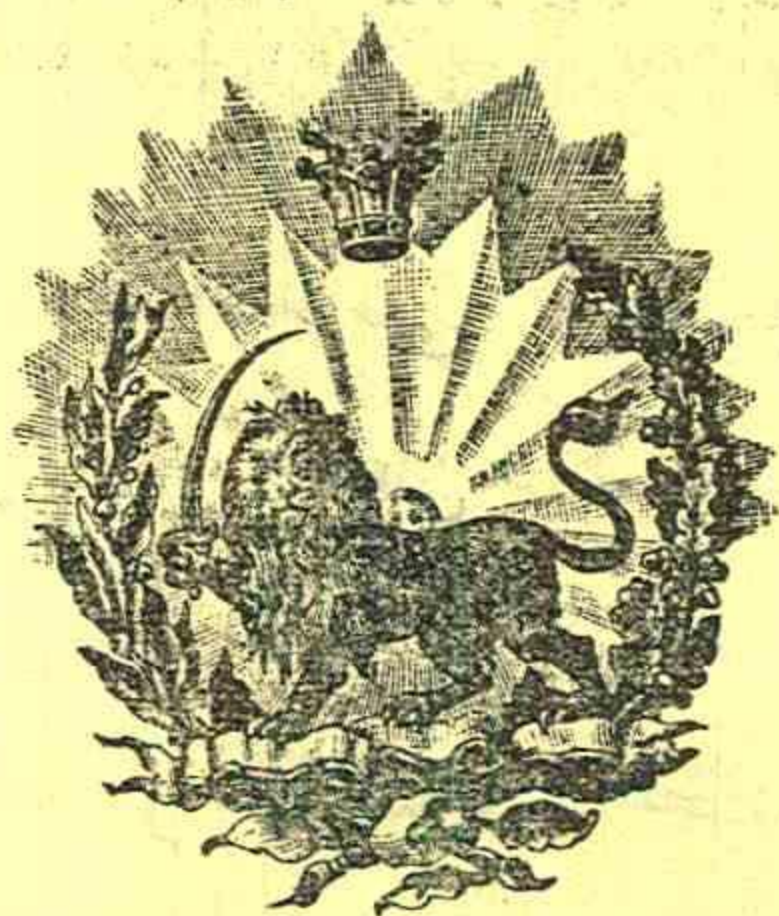
بتاریخ ۱۹ شهر رجب سنه ۱۳۲۴

— ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾ —
 جناب اشرف صدراعظم این نظامنامه صحیح است

۲۰ شهر رجب ۱۳۲۴

محل صحه مبارک همایونی روحانفاده

حسب الامر قدر قدر مبارك اعلي حضرت

اقدس شاهنشاه اسلام پناه السلطان ابن

السلطان ابن السلطان والحقان ابن الحقان

ابن الحقان السلطان مظفر الدين شاه قاجار

اروا حنا فداه بطبع رسيد

